

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
BROJ: 95 0 P 001301 14 Rev
Banjaluka, 16.08.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Stake Gojković kao predsjednika vijeća, Jadranke Stanišić i Davorke Delić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilaca, T.B. iz B., ..., V.B., V.B.1, J.B., S.P., rođene O., S.O. i S.O.1, svi zastupani po punomoćniku, M.Š., advokatu iz N. protiv tuženog, JP H. na T. T., zastupanog po punomoćniku, J.M., advokatu iz T., radi predaje u posjed i nakande štete, odlučujući o reviziji tužilaca protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 001301 14 Gž 2 od 23.09.2014. godine, na sjednici održanoj dana 16.08.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužioca, T.B. se odbija.

Revizija ostalih tužilaca, V.B., V.B.1, J.B., S.P., S.O. i S.O.1, se odbacuje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Trebinju broj 95 0 P 001301 12 P 2 od 16.09.2013. godine odbijen je zahtjev tužilaca kojim su tražili da se tuženi obaveže: da im preda u posjed nekretnine, k.č. br. 571/1, zv. K. njiva VI klase površine 2600 m², k.č. 571/2, zv. K. njiva VI klase površine 2800 m² i k.č. 570/2, zv. K. njiva VI klase površine 910 m², sve KO B.; da o svom trošku navedene parcele dovede u prvobitno stanje; da im na ime izgubljene dobiti isplati 36.608,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe pa do isplate, od čega, prvotužiocu, T.B. 3/5, a ostalim tužiocima po 1/15, s tim, da ukoliko tuženi, navedene parcele nije u mogućnosti dovesti u prvobitno stanje, da tužiocima isplati naknadu za iste u iznosu od 42.226,00 KM i naknadi štetu u iznosu od 36.608,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe pa do isplate, od čega, prvotužiocu, T.B. 3/5, a ostalim tužiocima po 1/15. Istom presudom tužioci su obavezani da tuženom naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 12.460,30 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 001301 14 Gž 2 od 23.09.2014. godine žalba tužilaca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tužiocima revizijom pobijaju drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i udovolji njihovom zahtjevu ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi je predložio da se revizija odbaci.

Revizija tužioca T.B. je dozvoljena, ali nije osnovana, a revizija ostalih tužilaca nije dozvoljena.

Naime, odredbama člana 237. stav 2, 3. i 4. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu ZPP) je propisano, da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000,0 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM (stav 2.).

U slučajevima, u kojima revizija nije dozvoljena, prema odredbama stava 2. ovoga člana, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalno pravnog ili procesno pravnog pitanja, važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito, pod uslovima propisanim u tačkama od 1. do 3. (stav 3.).

U reviziji iz stava 3. ovoga člana, stranka treba da jasno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava, koja se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (stav 4.).

Kada u tužbi ima više tužilaca, kao u ovom sporu, takvo suparničarstvo je aktivno. Kod formalnog aktivnog suparničarstva, svaki od tužilaca kao suparničara je samostalna stranka u parnici. Radnje ili propuštanja nekog od njih ne koriste niti štete drugim suparničarima. U odnosu na svakog od formalnih suparničara sud može posebno odlučivati. Nema pravnih smetnji da svaki od formalnih aktivnih suparničara podnese posebnu tužbu protiv istog tuženog i da se vodi onoliko parničnih postupaka koliko ima tužilaca. Procesnopravni institut formalnog suparničarstva ustanovljen je prvenstveno iz razloga procesne ekonomije, dakle, da bi se proveo racionalniji, brži i jeftiniji postupak.

Okolnost na koju je ukazano, upućuje na zaključak, da se vrijednost predmeta spora, u smislu člana 316. ZPP-a, kada postoji formalno aktivno suparničarstvo, određuje prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva, a ne prema njihovom zbiru.

Tužiocima su u tužbi označili vrijednost nenovčanog potraživanja u iznosu od 45.000,00 KM, a vrijednost njihovog novčanog potraživanja na ime naknade štete je 36.608,00 KM, tako da je ukupna vrijednost spora, povodom njihovog zahtjeva, da im tuženi preda u posjed predmetne nekretnine, da ih dovede u prvobitno stanje i da im isplati naknadu štete u iznosu od 36.608,00 KM, 81.608,00 KM.

Kako prvotužiocu, T.B. pripada 3/5 dijela, a ostalim tužiocima po 1/15 dijela, u odnosu na ovako postavljen zahtjev, to je vrijednost predmeta spora u odnosu na prvotužioca, T.B. 48.964,80 KM, a u odnosu na ostale tužioce po 5.440,50 KM.

Obzirom da pobijani dio drugostepene presude, tužilaca, V.B., V.B.1, J.B., S.P., S.O. i S.O.1, ne prelazi vrijednost od 30.000,00 KM, to se revizija ovih tužilaca ukazuje nedozvoljenom, u smislu odredaba člana 237. stav 2. ZPP.

Na ovakav zaključak ne utiče činjenica, da su zahtjevom iz tužbe tužioci tražili, da ukoliko tuženi navedene parcele nije u mogućnosti dovesti u prvobitno stanje, da im isplati naknadu od 42.226,00 KM i naknadi štetu u ukupnom iznosu od 36.608,00 KM, od čega prvotužiocu, T.B. 3/5, a ostalim tužiocima po 1/15, jer i po tom zahtjevu, a shodno datim razlozima, vrijednost pobijanog dijela drugostepene presude, tužilaca, V.B., V.B.1, J.B., S.P., S.O. i S.O.1, od po 5.255,60 KM, ne prelazi vrijednost od 30.000,00 KM.

Kod činjenice, da ovi tužioci, V.B., V.B.1, J.B., S.P., S.O. i S.O.1, nisu stavili prijedlog da sud dozvoli reviziju u smislu odredaba člana 237. stav 3. i 4. ZPP, to je ovaj sud našao da revizija ovih tužilaca nije dozvoljena ni s aspekta obezbjedjenja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Stoga je ovaj sud primjenom člana 247. stav 4. a u vezi sa članom 237. stav 2., 3. i 4. ZPP odbacio reviziju tužilaca, V.B., V.B.1, J.B., S.P., S.O. i S.O.1, kao nedozvoljenu.

Kao što je navedeno, revizija tužioca, T.B. je dozvoljena, ali nije osnovana.

Naime, predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca, T.B., da se tuženi obaveže: da mu preda u posjed nekretnine, k.č. br. 571/1, zv. K. njiva VI klase površine 2600 m², k.č. 571/2, zv. K. njiva VI klase površine 2800 m² i k.č. 570/2, zv. K. njiva VI klase površine 910 m², sve KO B.; da o svom trošku navedene parcele dovede u prvobitno stanje; da mu na ime izgubljene dobiti isplati 3/5 od 36.608,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe pa do isplate, s tim, da ukoliko tuženi, navedene parcele nije u mogućnosti dovesti u prvobitno stanje, da mu isplati naknadu za iste u iznosu od 42.226,00 KM i na ime izgubljene dobiti isplati 3/5 od 36.608,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe pa do isplate.

Po provedenom postupku, prvostepeni sud je utvrdio: da su rješenjem Skupštine Opštine B. broj UP 04/5-47-100 od 21.10.1977. godine eksproprisane predmetne nekretnine u korist tuženog; da je tuženi ušao u posjed predmetnih nekretnina i priveo ih svrsi; da nije došlo do sporazuma u pogledu visini naknade za eksproprisane nekretnina, već da je Osnovni sud u Trebinju rješenjem broj 67/88 od 01.10.1990. godine utvrdio visinu naknade za iste, u ukupnom iznosu od 308.430,00 dinara na način pobliže opisan u tom rješenju; da je tužilac, T.B., između ostalih, izjavio žalbu protiv tog rješenja, o kojoj nikad nije donesena odluka, obzirom da je spis uništen u ratu; da je tužilac, T.B., između ostalih, tražio obnovu premeta, ali da je tim povodom ishodeno pravosnažno rješenje Kantonalnog suda u Mostaru broj 007-0-R-07-00026 o 25.06.2007. godine kojim je odbačen taj prijedlog zbog neblagovremenosti; da je tužilac, T.B., podnio tužbu prvostepenom sudu 16.02.2009. godine.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da zahtjev tužioca, T.B. nije osnovan, pa je pozivom na odredbe člana 37. Zakona o osnovnim i svojinsko pravnim odnosima, sudio kao u izreci prvostepene presude. Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da je eksproprijacijom predmetnih nekretnina u korist tuženog, tužilac, T.B. prestao biti vlasnik tih nekretnina, pa se i njegov zahtjev po osnovu vlasništva na tim nekretninama, ukazuje neosnovanim.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda i zaključak tog suda, pa je s toga sudio tako što je odbio žalbu tužioca, T.B. i donio odluku kao u izreci drugostepene presude.

Odluka drugostepenog suda je pravilna.

U vrijeme kada je izvršena eksproprijacija predmetnih nekretnina, na snazi je bio Zakon o eksproprijaciji („Službeni list SR BiH“ broj 19/77) koji je u odredbama člana 3. stav 1. propisao, da se eksproprijacijom nepokretnost prenosi sa njenog vlasnika u društvenu svojinu.

Iz odredaba člana 8. Zakona o eksproprijaciji, koji je bio na snazi u vrijeme izvršene eksproprijacije, proizilazi, da korisnik eksproprijacije, eksproprijacijom nepokretnosti stiče pravo da tu nepokretnost koristi za svrhu radi koje je eksproprijacija izvršena.

Prema odredbama člana 30 stav 1. Zakona o eksproprijaciji, koji je bio na snazi u vrijeme izvršene eksproprijacije, korisnik eksproprijacije stiče pravo na posjed eksproprijsane nepokretnosti danom pravosnažnosti rješenja o eksproprijaciji.

Kod činjenica, da je pravosnažnim rješenjem Skupštine opštine Bileća broj UP 04/5-47-100 od 21.10.1977. godine izvršena eksproprijacija predmetnih nekretnina, pravilan je zaključak nižestepenih sudova, da je tužiocu, T.B. prestalo vlasništvo na predmetnim nekretninama, te da sam tim i njegov zahtjev po osnovu vlasništva na tim nekretninama, a kojim je tražio, da mu se predaju u posjed predmetne nekretnine, odnosno isplati naknada za iste, te naknadi izgubljena dobit, nije osnovan, u smislu odredaba člana 37. Zakona o osnovnim svojinsko pravnim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 6/80 i 36/90 , te "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 38/03 - u daljem tekstu: ZOSPO) i člana 154 i 155 Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 17./93, 3/96 i 74/04 - u daljem tekstu: ZOO)

Ovakav zaključak se ne dovodi u pitanje revizionim prigovorima, da postupak eksproprijacije nije okončan, odnosno da nije završen, jer da nije isplaćena naknada za eksproprijsane nekretnine.

Ovo stoga, što iz odredbama člana 64 stav 1. Zakona o eksproprijaciji koji je bio na snazi u vrijeme izvršene eksproprijacije proizilazi, da je poslije pravosnažnosti rješenja o eksproprijaciji, nadležni organ uprave dužan da bez odlaganja održi usmenu raspravu za sporazumno određivanje naknade za eksproprijsane nekretnine.

Dakle, da bi se odredila naknada za eksproprijsane nekretnine u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji koji je bio na snazi u vrijeme izvršene eksproprijacije, potrebno je, da je sam postupak eksproprijacije nekretnina, u smislu odredaba člana 21-31. navedenog Zakona, (koji ne podrazumjeva utvrđivanje naknade) pravosnažno završen.

Ovim se nameće zaključak, da sam postupak eksproprijacije, regulisan odredbama člana 21-31 Zakonom o eksproprijaciji koji je bio na snazi u vrijeme izvršene eksproprijacije, ne zavisi od naknade za ekspropriisane nekretnine, već da je uslov na naknadu za ekspropriisane nekretnine, shodno odredbama člana 64-72 Zakonom o eksproprijaciji koji je bio na snazi u vrijeme izvršene eksproprijacije, da je postupak eksproprijacije, pravosnažno završen.

Da postupak predmetne eksproprijacije nije pravosnažno završen, ne bi bilo ishodoeno ni rješenje Osnovnog sud u Trebinju broj 67/88 od 01.10.1990. godine,(koje zaista nije postalo pravosnažno) kojim je, shodno odredbama člana 67 Zakona o eksproprijaciji koji je bio na snazi u vrijeme izvršene eksproprijacij, utvrđena visina naknade za ekspropriisane nekretnine u ukupnom iznosu od 308.430,00 dinara.

Prigovori tužioca, T.B. da rješenje Osnovnog sud u Trebinju broj 67/88 od 01.10.1990. godine nije pravosnažno, ukazuje se irelevantnim, jer je predmetom spora, kao što je navedeno, zahtjev tužioca, T.B. da mu se, kao vlasniku predaju u posjed predmetne nekretnine i dovođenje u prvobitno stanje, a tek ako to nije moguće, isplati naknada za iste, te naknadi izgubljena dobit.

Slijedom datih razloga, a obzirom da drugostepena odluka nema nedostataka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je primjenom člana 248. ZPP odbiti reviziju tužioca, T.B. i suditi kao u stavu 1. izreke ove presude.

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić